

ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับเด็กปฐมวัย The Effects of Project Approach on Entrepreneurial Skills for Young Children

สุนมมาลย์ อินทร¹ ชลาธิป สมาหิโต² ปิยะนันท์ หิรัณยชโลธร³

Sumonman Insong¹ Chalatip Samahito² Piyanan Hirancharothorn³

¹นิสิตหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹Graduate Student in Master of Education, Early childhood Education Program,

Faculty of Education, Kasetsart University

^{2,3}สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{2,3}Early childhood Education Program, Faculty of Education, Kasetsart University

E-mail: sumonman.i@ku.th; โทรศัพท์มือถือ : 089-8200992

Received: 26 June 2021

Revised: 10 July 2021

Accepted: 14 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับเด็กปฐมวัยกลุ่มประชากร คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิงอายุ 5-6 ปีที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนบ้านทุ่งประทุนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 2 จำนวน 13 คน เครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ แบบประเมินและแบบสังเกตทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งประกอบด้วย ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ และทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีคะแนนทักษะความเป็นผู้ประกอบการสูงกว่าก่อนการทดลองโดยพบว่า หลังการทดลองเด็กสามารถริเริ่มออกแบบตราสัญลักษณ์และหีบห่อที่มีความแปลกใหม่มีการวางแผนการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการและสร้างผลิตภัณฑ์ตามลำดับขั้นตอน สามารถควบคุมตนเองให้ทำงานจนสำเร็จและบอกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการได้

คำสำคัญ: แบบโครงการ/ ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ/ เด็กปฐมวัย

Abstract

The purpose of this research was to study the effects of the project approach on entrepreneurial skills for young children. The population was 13 male and female young children aged 5-6 years who were studying in third-year kindergarten in the second semester of the academic year 2020 at Ban Thungprapun School, under the Office of Kanchanaburi Primary Educational Service Area 2. The research instrument comprised the project approach lesson plans, and the entrepreneurial skill assessment and observation form, which consisted of creativity skills; decision-making skills; communication and presentation skills; and patience and commitment skills. Data were analyzed using mean, standard deviation, and percentage. Qualitative data were analyzed by content analysis and descriptive description.

The findings revealed that young children who were provided with the project approach had higher post-test scores on entrepreneurial skills than the pre-test ones, both overall and individual skills. They obtained 100% of patience and determination skills, 91.43% of decision-making skills, 89.10% of communication and presentation skills, and 76.60% of creativity skills. After the experiment, it was found that the children were able to take the initiative to design innovative logos and unique packaging, plan their entrepreneurial learning, and create products in a step-by-step manner. In addition, they were able to control themselves to complete the tasks, communicate and present products, and learn to be an entrepreneur appropriately in accordance with their age.

Keywords: Project approach/ Entrepreneurship skills/ Young children

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559) กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2562-2564) จัดทำขึ้นตามยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) เพื่อเป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน รวมทั้งปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ซึ่งยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) การพัฒนาที่ยั่งยืน 3) พลโลกให้ความสำคัญที่คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ นโยบาย

ของรัฐบาลในปีพ.ศ. 2559 หรือที่เรียกว่าโมเดล 4.0 มีเป้าหมายในการปรับโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจไปสู่ยุคใหม่และการสร้างผู้ประกอบการเพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยให้เปลี่ยนจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางเป็นประเทศที่มีรายได้สูง รัฐบาลจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไว้ 10 ยุทธศาสตร์ โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์แรกปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการให้มีความรู้ และทักษะ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559, หน้า 15)

การสร้างความเป็นผู้ประกอบการเป็นหนึ่งในทักษะชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับคนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งตรงกับทิศทางการปฏิรูปการศึกษาโลกที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นสอนให้น้อยแต่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) กล่าวว่า ทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการเป็นหนึ่งในสมรรถนะหลักที่เด็กและเยาวชนไทยจะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งศตวรรษที่ 21 โดยการสร้างความเป็นผู้ประกอบการเป็นการพัฒนาตนเองให้มีความคิดสร้างสรรค์ ฟังตนเองได้ มีความคิดริเริ่มในการดำเนินการ มีความสามารถในการวางแผนการทำงานซึ่งจะทำให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน มีเป้าหมายความตั้งใจ ความเพียรความอดทน เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบทำงานด้วยความเอาใจใส่ พยายามทำงานให้ดีที่สุดตามความสามารถ มีทักษะพื้นฐานด้านการเงิน รู้จักความหมายและค่าของเงิน ค่าใช้จ่าย การออม สามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมต่างๆ ซึ่งช่วงวัยที่เหมาะสมในการปลูกฝังความเป็นผู้ประกอบการคือ ช่วงปฐมวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงโอกาสทองที่มีพัฒนาการทางสมองสูงถึง 80% ดังที่ Mbebeb (2009 cited in Matthaet.al.,2015) กล่าวว่าพัฒนาการลักษณะและทักษะพื้นฐานสู่ความเป็นผู้ประกอบการสามารถพัฒนาได้ตั้งแต่ช่วงปฐมวัย อายุ 5-8 ปี เป็นช่วงที่เด็กมีความต้องการที่จะเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น สนใจใคร่รู้ ชอบซักถามตามวัย ทำให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามความต้องการธรรมชาติและความสนใจของเด็ก การจะพัฒนาให้เด็กมีทักษะความเป็นผู้ประกอบการสามารถพัฒนาโดยการจัดประสบการณ์แบบโครงการซึ่งเด็กเป็นผู้เลือกเรื่องที่ตนสนใจ มีโอกาสสืบค้นฝึกปฏิบัติจากสภาพแวดล้อมและสถานการณ์จริง สามารถสื่อสารความต้องการ ให้เหตุผลในการตัดสินใจของตนเองโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยการมีส่วนร่วมการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีลักษณะสำคัญ 5 ลักษณะ ประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่ม การทำงานภาคสนาม การนำเสนอประสบการณ์เดิม การสืบค้นข้อมูล และการจัดแสดง มีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 3 ระยะ คือ ระยะเริ่มต้น พัฒนา และสรุป (Chard,1999) ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลการจัดประสบการณ์

แบบโครงการที่มีต่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับเด็กปฐมวัย 4 ทักษะซึ่งประกอบด้วย ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Skills) ทักษะการตัดสินใจ (Decision Skill) ทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอ (Communication and presentation Skills) ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน (Perseverance with task and Determination) ซึ่งเป็นพื้นฐานและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเป็นผู้ประกอบการและการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ นอกจากนั้นยังเป็นการพัฒนาเด็กที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 ในเรื่องทักษะชีวิต การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย การพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียน การมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560, หน้า 26-27)

ผู้วิจัยเชื่อว่าการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการสามารถปลูกฝังได้ในเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้นำแนวคิดของภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร (2563, หน้า 13) มาเป็นแนวทางส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการในเด็กปฐมวัย สืบเนื่องจากการใช้คำว่า “ความเป็นผู้ประกอบการ” หรือ Entrepreneurship ซึ่งมีแนวคิดในการส่งเสริมคุณลักษณะหรือบุคลิกลักษณะในของบุคคลที่มุ่งทำงานให้สำเร็จและเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความแตกต่างจากคำว่า “การเป็นผู้ประกอบการ” ที่มุ่งเน้นเพียงการเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการในเชิงธุรกิจเท่านั้นสำหรับการจัดกิจกรรมผู้วิจัยได้นำกิจกรรมความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ของโรงเรียน TK Khalifah Ciracas Serang ในประเทศอินโดนีเซียมาเป็นแนวทาง ได้แก่ กิจกรรมการเยี่ยมชมสถานประกอบการประเภทต่าง ๆ กระตุ้นให้เกิดแนวคิดและความต้องการในการเป็นผู้ประกอบการ กิจกรรม Cooking class dan Market day เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะการซื้อขายที่เด็กเรียนรู้ลักษณะการซื้อขายจากการซื้อวัตถุดิบ การผลิตจากการปรุงอาหาร และลักษณะการขายจากการนำอาหารที่ทำมาขายในการเปิดตลาดจำลอง นอกจากนั้นกิจกรรมการขายยังเป็นการส่งเสริมความกล้า ความอิสระ และการส่งเสริมทักษะการสื่อสารในที่สาธารณะ (Lizza&Siti,. 2017, P.403-410) สำหรับการส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Wood, E-Seedling, LLC (2016) ในโครงการ Lemonade Stand ผู้ทำธุรกิจน้ำมะนาวมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์ และด้วยโรงเรียนบ้านทุ่งประทุน จังหวัดกาญจนบุรีมีนโยบายในการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กพึ่งตนเอง มีทักษะชีวิต และความพร้อมของพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้โรงเรียนยินดีเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กชาย -หญิง ที่มีอายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านทุ่งประทุน จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 13 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ การจัดประสบการณ์แบบโครงการตามแนวคิดของ Sylvia & Chard (1999) ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นหรือระยะเปิดตัวโครงการ ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาโครงการ และระยะที่ 3 ระยะสรุปผลโครงการ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ตามแนวคิดของ Farrington (2012) และ GalitZamler (2019) ประกอบด้วย ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสารและการนำเสนอทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการทดลองกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One -Group Pretest-Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์โครงการ 24 แผน

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยและทักษะความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์

1.2 ศึกษาจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาและแนวคิดของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.3 เขียนแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ จำนวน 24 แผน ซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์ กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล

1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและดัชนีความสอดคล้อง

ซึ่งมีค่าอยู่ในระดับ 0.67-1.00 โดยเป็นค่าที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้โดยผู้เชี่ยวชาญ มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับภาษา และกิจกรรมช่วงนำเข้าสู่บทเรียนให้เหมาะสม

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับเด็กชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปจัดพิมพ์และทดลองใช้จริง

2. แบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมิน

2.2 สร้างแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน

2.3 นำแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

2.4 นำแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการที่ผ่านการแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน (IOC) เท่ากับ 0.93 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ปรับภาษาให้เข้าใจง่ายขึ้น

2.5 นำแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการที่ปรับแก้แล้วจัดพิมพ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งประทุน จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการก่อนการทดลอง (Pretest) ตามวันเวลาที่กำหนดไว้ด้วยแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการซึ่งประกอบด้วยทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ และทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน ใช้เวลาประเมิน 150 นาที จากแบบประเมิน 10 ข้อ ข้อ 1-2 เป็นการประเมินทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน ข้อ 3-6 เป็นการประเมินทักษะการตัดสินใจ สำหรับข้อ 1-6 เป็นแบบประเมินเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ใช้เวลารวม 5 นาที โดยประเมินพร้อมกันทุกคน ข้อ 7-8 ประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์ เป็นการวาดภาพและออกแบบตราสัญลักษณ์

สินค้า (logo) ใช้เวลา 15 นาที ประเมินพร้อมกันทุกคน และข้อ 9-10 ประเมินทักษะการสื่อสาร และนำเสนอเป็นการนำเสนอและอธิบายเกี่ยวกับสินค้าที่ได้ผลิตเป็นรายบุคคลใช้เวลา รวม 10 นาที ต่อคน ทั้งหมด 13 คน รวม 130 นาที ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการประเมินด้วยตนเอง โดยดำเนินการตาม คู่มือแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับเด็กปฐมวัย

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อ ทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ของสัปดาห์ ครั้งละ 40 นาที รวม 24 ครั้งและบันทึกพฤติกรรมทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะความอดทนและ ความมุ่งมั่นในการทำงานของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม

4. เมื่อดำเนินการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการครบ ตามแผนการจัดประสบการณ์ผู้วิจัยประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการหลังการจัดประสบการณ์ โครงการเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการ 4 ทักษะคือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการ สื่อสารและการนำเสนอ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน (Posttest) ด้วยแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัยชุดเดิมตามวิธีประเมินครั้งแรก

5. ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัยที่ได้ไปตรวจให้ คะแนน และนำคะแนนไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติสรุปและรายงานผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการก่อนและหลังทดลองมาให้คะแนน และตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

1. นำคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัย ก่อน การทดลองและหลังการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ ทักษะ การตัดสินใจ ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

3. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

4. นำข้อมูลที่บันทึกในแบบสังเกตทักษะความเป็นผู้ประกอบการไปวิเคราะห์ข้อมูลเชิง เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการมีดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนรวมค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

คนที่	คะแนนก่อนการทดลอง (42)	คะแนนหลังการทดลอง(42)	ผลต่างคะแนน
1	13	27	14
2	16	39	23
3	16	35	19
4	14	38	24
5	16	33	17
6	16	39	23
7	13	25	12
8	10	34	24
9	16	39	23
10	16	35	19
11	18	37	19
12	13	38	25
13	10	36	26
	รวม = 187	รวม = 455	$\Sigma D = 268$
	$\mu = 14.38$	$\mu = 35$	
	$\sigma = 3.59$	$\sigma = 4.29$	

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดประสบการณ์โครงการมีค่าเฉลี่ย 14.38 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.59 จากคะแนนเต็ม 42 คะแนน มีเด็กทำคะแนนสูงสุด 18 คะแนน จำนวน 1 คน และคะแนนต่ำสุด 10 คะแนน จำนวน 2 คน ส่วนคะแนนทักษะความเป็นผู้ประกอบการหลังได้รับการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ย 35 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.29 มีเด็กทำคะแนนสูงสุด 39 คะแนน จำนวน 3 คน และคะแนนต่ำสุด 25 คะแนน จำนวน 1 คน มีผลต่างคะแนนสูงสุด 26 คะแนน จำนวน 1 คน และผลต่างคะแนนต่ำสุด 12 คะแนน จำนวน 1 คน

ตารางที่ 2 ผลคะแนนเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการก่อนและหลังการทดลอง

ประชากร	คะแนนเต็ม	μ	σ	D
ก่อนการทดลอง	42	14.38	3.59	20.62
หลังการทดลอง	42	35	4.29	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนเฉลี่ยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โครงการก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยทักษะความเป็นผู้ประกอบการเท่ากับ 14.38 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.59 และหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีค่าเฉลี่ยความเป็นผู้ประกอบการ เท่ากับ 35 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.29 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองของทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองมีค่าความต่าง 20.62

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ แยกเป็นทักษะด้านต่าง ๆ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ทักษะความเป็นผู้ประกอบการ	คะแนนรวม	μ	σ	D	%	อันดับ
ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน						
ก่อนการทดลอง	2	0.53	0.49	1.47	100.00	1
หลังการทดลอง		2.00	0			
ทักษะการตัดสินใจ						
ก่อนการทดลอง	4	2.30	1.06	1.62	97.43	2
หลังการทดลอง		3.92	0.26			
ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ						
ก่อนการทดลอง	12	4.38	1.54	6.31	89.10	3
หลังการทดลอง		10.69	1.63			
ทักษะความคิดสร้างสรรค์						
ก่อนการทดลอง	24	7.30	0.72	11.08	76.60	4
หลังการทดลอง		18.38	3.36			

จากตารางที่ 3 พบว่า หลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยมีทักษะความเป็นผู้ประกอบการสูงขึ้นทั้งในภาพรวมและรายด้าน ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน ร้อยละ 100 ทักษะการตัดสินใจ ร้อยละ 97.43 ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ ร้อยละ 89.10 และทักษะความคิดสร้างสรรค์ ร้อยละ 76.60

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมทักษะความเป็นผู้ประกอบการโดยใช้การจัด
ประสบการณ์แบบโครงการ ผู้วิจัยขอสรุปทักษะแต่ละด้านดังนี้

1. ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน พบว่า เด็กมีความสามารถในการวางแผนดำเนินโครงการ การควบคุมตนเองให้ทำงานนอกแบบ สร้างผลิตภัณฑ์ สัญลักษณ์จนสำเร็จโดยไม่ละทิ้งแม้ว่าจะมีสิ่งรบกวนในช่วงสัปดาห์ที่ 1-2 พบว่า เด็กร้อยละ 50 ไม่ปรากฏทักษะนี้ ครูกระตุ้นให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมโดยการสอบถามที่ละคนถึงเรื่องที่ยากเรียนรู้ให้เด็กวาดภาพและออกมานำเสนอประสบการณ์เดิม รวมทั้งบอกสิ่งที่อยากทำที่ละคนทำให้เด็กมีส่วนร่วมตลอดกิจกรรม และในขณะที่เพื่อนนำเสนออีกมีโอกาสดูความตั้งใจและความอดทนในการฟัง ครูให้เด็กร่วมกันวางแผนกิจกรรมที่ตนศึกษาเยี่ยมชมสถานประกอบการโดยให้มีการแบ่งหน้าที่ตามความถนัดทำให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมและความสุขที่ได้ทำในสิ่งที่ชอบและถนัด หลังจากที่ได้เรียนรู้ในช่วงสัปดาห์ที่ 5-8 ทำให้เด็กร้อยละ 84 มีทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความสามารถในการวางแผนและแบ่งหน้าที่ในการสร้างผลิตภัณฑ์จากมัลเบอร์รี่ เด็กร้อยละ 100 ตั้งใจฟังการสาธิตการทำน้ำมัลเบอร์รี่ แยมผลไม้ สบู่ผลไม้ และสามารถบอกขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดได้ถูกต้องครบถ้วนทุกคน เด็กสนใจและทำกิจกรรมจนเสร็จกระทั่งเก็บล้างทำความสะอาด ในการเสนอขายผลิตภัณฑ์เด็กมีความอดทนและพยายามที่จะพูดนำเสนอประโยชน์ของผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผู้ซื้อตัดสินใจซื้อ การนำเสนอร่องรอยการเรียนรู้และจัดแสดงนิทรรศการมีการแบ่งหน้าที่ตามความถนัด มีการฝึกซ้อมด้วยความมุ่งมั่นและอดทน สังเกตได้จากการฝึกซ้อมพูดประโยชน์ของมัลเบอร์รี่ 5 ถึง 6 ครั้ง มีการซ้อมกิจกรรมการเดินประกอบจังหวะเพื่อใช้ในการเปิดการแสดงนิทรรศการ การฝึกซ้อมการพูดทบทวนแผ่นโปสเตอร์ซึ่งเป็นร่องรอยการเรียนรู้อย่างตั้งใจและอดทนโดยไม่มีใครวิ่งเล่นหรือทำกิจกรรมอื่นขณะฝึกซ้อม

2. ทักษะการตัดสินใจ พบว่า เด็กมีความสามารถในการกำหนดทางเลือก ปฏิเสธ หรือเลือกวิธีการปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้เรียนรู้โดยเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดก่อนเลือก ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 เด็กยังไม่มีทักษะการตัดสินใจ แต่เด็กสามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่ยากเรียนรู้ได้ ครูนำเด็กสำรวจรอบบริเวณโรงเรียนและใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจตอบคำถามของครูเพื่อให้สามารถกำหนดทางเลือกได้ด้วยตนเอง เช่น เด็กเลือกที่จะเรียนรู้เรื่องมัลเบอร์รี่ โดยครูถามชื่อผลไม้ที่มีในท้องถิ่น และนำชื่อผลไม้ที่สามารถนำไปทำเป็นของกินและของใช้ให้เด็กดู และครูถามเด็กว่า “ผลไม้จะไปทำอะไรได้บ้าง” เด็กสามารถตอบได้นำไปทำสบู่ ยาสระผม แยมผลไม้ น้ำผลไม้ หลังจากนั้นครูสอบถามว่าเด็กอยากเรียนรู้เรื่องอะไร ทำไมจึงเลือก ครูกระตุ้นให้เด็กคิดก่อนการตัดสินใจทุกครั้งด้วยการถามคำถามที่กระตุ้นการตัดสินใจเลือก เช่น จากการที่ครูนำน้ำตาลที่มีคุณภาพและปริมาณเท่ากันมาให้เด็กเลือก ครูถามเหตุผลว่าทำไมจึงเลือกน้ำตาลทรายชนิดนี้ เด็กสามารถบอกได้น้ำตาลทรายเหมือนกันแต่ที่เลือกชนิดนี้เพราะราคาถูกกว่าไม่ต้องจ่ายเงินเยอะ

ครูนำบรรจุภัณฑ์ประเภทที่เกี่ยวกับน้ำผลไม้ แยมผลไม้ สบู่ไปจัดในมุมบ้าน และกระตุ้นให้เด็กคิดด้วยการถามคำถามว่าบรรจุภัณฑ์แต่ละชนิดทำมาจากอะไรมีราคาและคุณภาพแตกต่างกันอย่างไร หลังจากเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ครูกระตุ้นให้เด็กรู้ถึงข้อดี ข้อเสียของบรรจุภัณฑ์แต่ละชนิด และให้เลือกโดยถามเหตุผล ซึ่งเป็นการฝึกให้เด็กคิดและเปรียบเทียบก่อนการเลือกด้วยคำถามก่อนการตัดสินใจทุกครั้ง ในช่วงสัปดาห์ที่ 5-8 หลังจากเด็กได้เรียนรู้ทำให้เด็กร้อยละ 84 มีความสามารถในการเลือก เด็กสามารถเลือกบรรจุภัณฑ์ใส่น้ำผลไม้ที่เป็นพลาสติกเพราะมีราคาถูก นอกจากนั้นยังตัดสินใจเลือกตราสัญลักษณ์สบู่ของเพื่อนเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ที่ได้ร่วมกันผลิตโดยให้เหตุผลว่ามีความน่าสนใจ ตัวหนังสือสวย สอดคล้องกับสบู่ที่ใช้แล้วผิวสวย การวางแผนการนำเสนอ ร่องรอยการเรียนรู้ของโครงการและนิทรรศการ เด็กเลือกนำเสนอข้อมูลที่ตนเองถนัดสะท้อนให้เห็นว่าเด็กมีทักษะในการตัดสินใจโดยเลือกนำเสนอข้อมูลที่ตนเองมีความรู้ความถนัดเป็นหลัก

3. ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ พบว่า เด็กสามารถพูดสื่อสาร อธิบายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ การอำนวยความสะดวก และการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการของตนเพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัย ในช่วงสัปดาห์แรกเด็กร้อยละ 30 สามารถตัดสินใจเลือกเรื่องที่จะเรียนได้แต่ยังไม่สามารถพูดอธิบายได้เป็นเรื่องเป็นราว เนื่องจากเด็กยังไม่ได้รับความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และความเป็นผู้ประกอบการทำให้เด็กไม่กล้าพูดสื่อสาร ครูจึงกระตุ้นให้เด็กพูดสื่อสารอยู่บ่อย ๆ ด้วยการถามคำถามระหว่างการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ของเด็กเพื่อให้เด็กเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความรู้ใหม่ที่ได้รับด้วยการวาดภาพและออกมานำเสนอ ครูกระตุ้นให้เด็กสื่อสารสิ่งที่ต้องการเรียนรู้โดยสอบถามทีละคน ให้เด็กวางแผนการตั้งคำถามก่อนออกไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ และทบทวนความรู้หลังการเรียนรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์มัลเบอร์รี่ที่ผลิต เด็กสามารถตอบได้เป็นเรื่องเป็นราวและถูกต้องตามขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือทำมีการนำเสนอประโยชน์ของมัลเบอร์รี่ไปเสนอขายน้ำมัลเบอร์รี่ที่ผลิตได้ ตัวอย่างเช่น มัลเบอร์รี่ขวดละ 10 บาท กินแล้วผิวดี ล้างพิษตับ ไต ลดความอ้วนบำรุงสมอง บำรุงสายตา บำรุงเส้นผม หวาน ชื่นใจ เป็นต้น เด็กสื่อสารและนำเสนอเกี่ยวกับประเภทของบรรจุภัณฑ์ได้ถูกต้องหลังการเรียนรู้ สามารถบอกขั้นตอนการทำผลิตภัณฑ์มัลเบอร์รี่ได้ สัปดาห์ที่ 8 เด็กร้อยละ 84 สามารถพูดสื่อสาร อธิบายข้อมูลได้ทุกครั้งในการนำเสนอและจัดนิทรรศการเสนอต่อผู้ปกครองและครู ตัวอย่างเช่น เด็กสามารถอธิบายเกี่ยวกับการทำสบู่มัลเบอร์รี่ ด้วยการนำรูปขั้นตอนการทำสบู่ออกมานำเสนอผลงานของตน โดยอธิบายวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ขั้นตอนในการทำสบู่ และให้เหตุผลในการออกแบบตราสัญลักษณ์สบู่ ที่เลือกรูปรังผึ้ง เพราะต้องการนำเสนอให้ทราบว่ามีส่วนผสมของน้ำผึ้ง ซึ่งจะทำให้ผิวพรรณดี นอกจากนั้นยังมีการเล่าเรื่องราวการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นผู้ประกอบการให้ผู้ปกครองได้รับฟังได้เป็นเรื่องราวเหมาะสมตามวัย

4. ทักษะความคิดสร้างสรรค์ พบว่า เด็กสามารถนำเสนอ ริเริ่มผ่านการแสดงออกทางกิจกรรม ออกแบบตราสัญลักษณ์ (logo) ที่มีความแปลกใหม่และการเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสินค้า โดยพบว่า ในสัปดาห์ที่ 1 เด็กร้อยละ 100 ยังไม่มีทักษะความคิดสร้างสรรค์ ไม่รู้จักตราสัญลักษณ์ และบรรจุภัณฑ์ ครูนำตราสัญลักษณ์กล่องน้ำผลไม้ ขวดน้ำผลไม้มาให้เด็กดูและถามว่าเด็กเห็นสัญลักษณ์รูปอะไรเด็กสามารถตอบได้ว่าเป็นรูปส้มมีสีส้มแต่ยังไม่รู้ว่าคือตราสัญลักษณ์ หลังจากนั้นครูย้าให้เด็กสังเกตรูปผลไม้ สี และตัวอักษรบนกล่องและขวดน้ำผลไม้ชนิดอื่นและให้เด็กวาดภาพตราสัญลักษณ์พร้อมระบายสีและออกมานำเสนอ ครูเน้นย้าให้เด็กสังเกตตราสัญลักษณ์น้ำผลไม้จากผลงานและการนำเสนอของเด็กแต่ละคนหลายๆ ครั้ง รวมถึงขอความร่วมมือผู้ปกครองเน้นย้า ชำทวนกับเด็กเกี่ยวกับตราสัญลักษณ์จากกล่องบรรจุภัณฑ์เหลือใช้ที่บ้านและนำมานำเสนอพร้อมวาดภาพประกอบทำให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตราสัญลักษณ์เมื่อเด็กได้เรียนรู้หลายๆ ครั้งพบว่า เด็กร้อยละ 100 รู้จักตราสัญลักษณ์ บอกได้ว่ารูปส้มและสีส้มแทนน้ำส้ม สีเขียวแทนแอปเปิ้ลและรูปร่างนั้นคือตราสัญลักษณ์ นอกจากนั้นครูยังมีการนำสื่อและบรรจุภัณฑ์มาจัดในมุมบ้านให้เด็กเลือกตราสัญลักษณ์ที่เด็กชื่นชอบคนละ 1 ชนิดเพื่อฝึกการสังเกตรูป สี ตัวอักษรเกี่ยวกับตราสัญลักษณ์ ในสัปดาห์ที่ 5 เด็กเริ่มออกแบบตราสัญลักษณ์ของผลิตภัณฑ์จากมัลเบอร์รี่ที่เด็กผลิต มีการตั้งชื่อที่แปลกใหม่น่าสนใจ เช่น “ม่อนเบอร์รี่” สัปดาห์ที่ 6 ครูนำเด็กทัศนศึกษาเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์และสัญลักษณ์น้ำผลไม้เพื่อย้า ชำ ทวนครูชวนให้เด็กสังเกตบรรจุภัณฑ์ทั้ง 5 ประเภทซึ่งได้แก่ บรรจุภัณฑ์จากพลาสติก แก้ว ไม้ โลหะ กระดาษ ครูสอบถามเด็กจากสื่อที่จัดเตรียมไว้ว่าบรรจุภัณฑ์ชนิดนี้ทำจากอะไรเด็กสามารถตอบได้ถูกต้องทุกคน ในสัปดาห์ที่ 6 เด็กร้อยละ 100 สามารถออกแบบตราสัญลักษณ์ได้ มีการนำตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวนามาออกแบบตราสัญลักษณ์ของสบู่ มีการตั้งชื่อและออกแบบตราสัญลักษณ์ของสบู่ที่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ รวมถึงการเลือกบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์สบู่มัลเบอร์รี่ของตน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ 4 ทักษะ คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสารและนำเสนอ ทักษะความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงานผ่านการจัดประสบการณ์แบบโครงการ มีการประเมินทักษะความคิดสร้างสรรค์จากความสามารถในการออกแบบชิ้นงานตราสัญลักษณ์สินค้า (logo) ที่แปลกใหม่ แตกต่างจากคนอื่น มีรายละเอียดครบถ้วน การประเมินการตัดสินใจจากความสามารถในการเลือกอย่างมีเหตุผลคำนึงถึงความสามารถของตน การประเมินความสามารถในการสื่อสารและนำเสนอจากการอธิบาย

เกี่ยวกับสินค้า การนำเสนอความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการให้ผู้อื่นรับรู้ได้เหมาะสมตามวัย การประเมินความอดทนและความมุ่งมั่นในการทำงานจากความสามารถในการวางแผนการดำเนินโครงการ และการควบคุมตนเองให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จโดยไม่ละทิ้งการจัดประสบการณ์มีการบูรณาการการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการกับกิจกรรมดังนี้ การเรียนรู้เกี่ยวกับผลไม้ในท้องถิ่น เพื่อสำรวจและเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งวัตถุดิบ การสาธิตการทำน้ำมัลเบอร์รี่ การทำแยมมัลเบอร์รี่ การทำสบู่มัลเบอร์รี่ เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิต เด็กเรียนรู้ความแตกต่างของสินค้าและบริการ ตราสัญลักษณ์ บรรจุภัณฑ์ ผ่านสื่อที่ครู และผู้ปกครองนำมาจัดไว้ในมุมบ้าน การเยี่ยมชมสถานประกอบการ การเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผนการซื้อวัตถุดิบจากสหกรณ์เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับมูลค่าของเงินและลักษณะผู้ขาย การนำผลไม้ที่ผลิตไปขายเพื่อเรียนรู้ลักษณะของผู้ขายและมูลค่าของเงิน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของรัฐแผนชีลเวเนีย ที่กล่าวว่า มาตรฐานการศึกษาความเป็นผู้ประกอบการของเด็กปฐมวัย คือ การระบุผู้ซื้อและผู้ขาย เด็กควรเข้าร่วมการซื้อการขาย สามารถระบุลักษณะของการซื้อ การขาย โดยผู้ใหญ่เปิดโอกาสให้มีการซื้อและการขาย ให้คำแนะนำในการตัดสินใจในการซื้อและการขาย การแลกเปลี่ยนเงิน (Office of Child Development and Early Learning. 2016, หน้า 75)

2. การจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นการศึกษาเรื่องที่เด็กสนใจอย่างลึกซึ้ง เด็กมีโอกาสเลือกเรื่องที่ยากเรียนรู้ทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการรู้ เด็กได้รับประสบการณ์และทักษะจากการลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เด็กมีโอกาสทำงานร่วมกันมีการสืบค้นทั้งกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และรายบุคคลเด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) จากการที่เด็กลงมือปฏิบัติจริงสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (อ้างถึงใน ชลาธิป สมานิต. 2560, หน้า 154) ที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ นอกจากนั้น ชลาธิป สมานิต. (2560, หน้า 156) กล่าวว่า การที่ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง จะทำให้เด็กได้ฝึกฝน ซึมซับจนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการที่จะเรียนรู้ได้นั้นเด็กจะต้องเป็นผู้มีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มตัว เป็นผู้จัดการกับข้อมูลหรือประสบการณ์ โดยจัดประสบการณ์ให้เด็กอยู่ในบริบทจริง

ในการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการสำหรับเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะความเป็นผู้ประกอบการด้วยการลงมือปฏิบัติ เด็กสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เด็กมีโอกาสแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิภา จงบุรี (2553, หน้า 56) ที่ได้กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง เด็กมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่สนใจ เชื่อมโยง

ประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะความเป็นผู้ประกอบการ ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการคิด และทำกิจกรรมอย่างเสรีจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาคิดสร้างสรรค์ โครงการทำให้เด็กได้มี โอกาสลงมือปฏิบัติมีการเรียนรู้อย่างต้นตัว นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สัตยา สายเชื้อ (2541 อ้างถึงใน ญาณิภา จงบุรี. 2553, หน้า 56) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เด็กมีบทบาทในการเลือกเรื่องที่ศึกษา หาคำตอบจากสิ่งที่ตนตั้งคำถาม สามารถเลือกวิธีการที่จะหาคำตอบที่หลากหลายด้วยตนเอง สอดคล้องกับธรรมชาติและ ความสนใจ ของเด็ก การที่เด็กจะมีความคิดสร้างสรรค์เด็กต้องมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีโอกาสแสดง ความสามารถได้อย่างเต็มที่

3. ในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในทุกขั้นตอน ทุกระยะ ตั้งแต่การเตรียมข้อมูล ติดต่อประสานงานวิทยากรและชุมชน กระตุ้นให้เด็กคิด สืบเสาะหาความรู้ กระตุ้นให้เด็กหาคำตอบ ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก สนับสนุนช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก ครูส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือและการพึ่งพาตนเองให้กับเด็ก ทำให้เด็กมีทักษะ ความเป็นผู้ประกอบการอย่างเห็นได้ชัดสอดคล้องกับ ชลาธิป สมาชิกโต (2563, หน้า 59) ที่กล่าว ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ สัมพันธภาพที่ดีของครู ประสิทธิภาพของครูเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เด็ก เกิดการเรียนรู้ นอกจากนั้นการที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็น ของเด็ก กระตุ้นให้เด็กคิดก่อนตัดสินใจ จะทำให้เด็กเกิดทักษะการตัดสินใจสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ วสุวัต (2540, หน้า 7) การที่จะทำให้การจัดประสบการณ์ประสบความสำเร็จ ครูต้อง ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กสนับสนุนช่วยเหลือเด็กให้ได้ใช้ความสามารถในการทำกิจกรรมด้วย ตนเอง การที่ครูยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กส่งผลให้เด็กเกิดทักษะการตัดสินใจ

4. การจัดประสบการณ์แบบโครงการเพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการ เด็กมีโอกาสเลือกเรื่องที่เด็กสนใจและกิจกรรมที่เด็กอยากทำ ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นใน การแสวงหาคำตอบ เรื่องที่เด็กเลือกมีความหมายต่อตัวเด็กทำให้เด็กมีความสนใจในการแสวงหา คำตอบและมีความพยายามที่จะเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการด้วยความมุ่งมั่นและอดทนสอดคล้อง กับแนวคิดของ ทิศนา เขมมณี (2548) (อ้างถึงใน แก้วตา ภัฏหาชนะ. 2563, หน้า 16) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์โครงการ สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และการทำงานให้แก่ผู้เรียน มีผลต่อความเอาใจใส่ ความกระตือรือร้น ความอดทนในการแสวงหาความรู้และการแก้ไขปัญหา ในการจัดประสบการณ์โครงการเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้ประกอบการ เด็กเลือกที่จะผลิตสินค้า และเลือกกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้เด็กมีความพยายาม มีความอดทนในการแสวงหาคำตอบและ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ความเป็นผู้ประกอบการ

5. การจัดประสบการณ์แบบโครงการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นตั้งแต่ขั้นตอนแรก ที่เด็กได้สื่อสารความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจอยากเรียนรู้ และร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึงกิจกรรมที่สนใจอยากจะทำเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากผลไม้ในท้องถิ่น ทำให้เด็กได้ฝึกทักษะความเป็นผู้ประกอบการด้านการสื่อสารและการนำเสนอสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลภัสรดา คำสงค์และคณะ (2557, หน้า 114) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการทำให้ความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านการพูด คำศัพท์ การพูดเป็นประโยค และเป็นเรื่องเป็นราว นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร อินตุน (2551, หน้า 6) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาดีขึ้นเนื่องมาจากได้เรียนรู้จากความสนใจของตนเป็นพื้นฐาน ประกอบกับได้เรียนรู้จากกิจกรรมในโครงการ คือ การอภิปรายกลุ่ม การศึกษานอกสถานที่ การนำเสนอประสบการณ์เดิม การสืบค้น การจัดแสดงนิทรรศการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรศึกษาและทำความเข้าใจหลักการการจัดประสบการณ์แบบโครงการ บทบาทของครูในการกระตุ้นการคิด การวางแผน แหล่งเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกเพื่อให้การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นไปอย่างมีศักยภาพ เพราะการจัดประสบการณ์แบบโครงการบทบาทของครูมีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการ
2. ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็กมีเทคนิคในการใช้คำถาม และอดทนรอคอยคำตอบของเด็ก เพื่อให้เด็กมีโอกาสแสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ
3. ครูควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยอาจจัดมุมบ้านที่เป็นการจำลองร้านขายของ มีบรรจุภัณฑ์และตราสัญลักษณ์เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะความเป็นผู้ประกอบการแก่เด็ก การสนับสนุนสื่อบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เพื่อเป็นการซ้ำ ย้ำ ทวน การเรียนรู้ของเด็กให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการด้านอื่น ๆ ในระดับปฐมวัย เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ในรูปแบบอื่นที่มีต่อทักษะความเป็นผู้ประกอบการในระดับปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- แก้วตา กัญหาชนะ. (2563). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อพฤติกรรมด้านสังคมและ
พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยปีที่ 1 โรงเรียนชาวม้อมประจักษ์กุล จังหวัดขอนแก่น.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 28(1) 14-21.
- จิราภรณ์ วสุวัต. (2540). การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตาม
แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์โดยการใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ชลธิศ สมานิต. (2560). เอกสารประกอบการสอน “พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย”.
นนทบุรี: อัดสำเนา.
- (2563). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โครงงานเป็นฐานในระดับปฐมวัย. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ไซเบอร์พริ้นท์กรุ๊ป จำกัด.
- ญานิกา จงบุรี. (2553). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็กปฐมวัย. วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา. (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์),
2(4) 47-60.
- พรพรรณ สุริวงษ์. (2558). โอกาสทองสร้างคุณภาพคน ต้องปูพื้นฐานช่วง 5 ปีแรก. สืบค้นเมื่อ
24 สิงหาคม 2558, ไทยรัฐ, <https://www.thaihealth.or.th/>.
- ภัทรวรรณ จีรพัฒน์ธนธร. (2563). การศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ
(Entrepreneurship Education). กรุงเทพฯ บริษัท แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น จำกัด.
- ลภัสรดา คำสงค์ และคณะ. (2557). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อความสามารถ
ด้านการพูดของเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 15(2), 114-124.
- ศศิธร อินต่น. (2551) การพัฒนาความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบโครงการ. การประชุมทางวิชาการการวิจัย
ทางการศึกษาระดับชาติ 131-8. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.สำนักนายกรัฐมนตรี (2559).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ:
อัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2560. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็น
ผู้ประกอบการ (Entrepreneurship Education). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- (2562). **กรอบสมรรถนะหลักผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-3)**. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- Chard,C.S.(1999). The project approach a study guide. [http://projectapproach.org /wp-content/uploads/2014/10/Project-Approach-Study-Guide.pdf](http://projectapproach.org/wp-content/uploads/2014/10/Project-Approach-Study-Guide.pdf).
- Lizza.S, &Siti, M. 2017, Januar. **Entrepreneurship Learning for Early Childhood**: Paper presented at the 2nd INTERNATIONAL Conference on economic Education and Entrepreneurship, Indonesia, 403-410.
- Matta , et al (2015). Development of entrepreneurship learning model for early childhood. **Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research: Vol. 3.NO.3** (pp. 65-70). Yogyakarta State University, Indonesia.
- Office of Child Development and Early Learning. (2016). **Pennsylvania Learning Standards for Early Childhood Grade 1**. Pennsylvania Department of Education.
- Wood. (2016). **How to start, run& build a Lemonade Stand (for kids ages-9 & up)**. E-Seedling, LLC.